

ליל שבת קודש פרשת שופטים ה'תשס"ד

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קט"ו המדבר מהאלקות המסתתר בתוך המניעות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), כי מי שהוא הולך בגשמיות כל ימיו, ואחר כך נתלהב ורוצה לילך בדרכי השם יתברך, אזי מדת הדין מקטרג עליו, ואינו מניח אותו לילך בדרכי השם יתברך, ומזמין לו מניעה, והשם יתברך חפץ חסד הוא, ומסתיר את עצמו כביכול בהמניעה הזאת, ומי שהוא בר דעת, הוא מסתכל בהמניעה, ומוצא שם הבורא ברוך הוא, כמו דאיתא בירושלמי (תענית פ"א), 'אם יאמר לך אדם היכן אלקיך תאמר לו בכרך גדול שבארס', שנאמר: "אלי קרא משעיר", ומי שאינו בר דעת, כשרואה המניעה חוזר תכף לאחוריו, ומניעה הוא בחינת ענן וערפל, כי ענן וערפל היינו חושך, חושך הוא לשון מניעה, כמו שכתוב (בראשית כ"ב): "ולא חשכת", וזה פירוש הפסוק (שמות כ'), ויעמוד העם מרחוק, כי כשרואין הערפל, היינו המניעה כנ"ל, עומדין מרחוק, ומשה, שהוא בחינת דעת כל ישראל, ניגש אל הערפל, אשר שם האלקים, היינו אל המניעה, שבה בעצמה נסתר השם יתברך, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה האדם נברא בזה העולם לקדש ולטהר את עצמו מיום ליום, מקטנותו עד זקנותו, ולהגדיל ולהרחיב את דעתו ומוחו בדביקות השם יתברך, עד שיזכה להכלל בו יתברך לגמרי, אבל האדם נתון בתוך מלחמה חזקה כאן בעולם הזה, כי האויבים שהם היצר הרע וחיילותיו הטמאים מסכבים אותו מכל צד, ורוצים לנתק אותו משרשו העליון ולמנוע אותו מלהגיע אל תכליתו הנצחי, ואם האדם לא קיבל חינוך קדוש וטהור כראוי, או שהלך בצעירותו בדרכי לבו ובגשמיות, אחר כך כשנתלהב לבו ורוצה לילך בדרכי השם יתברך, מדת הדין מקטרג עליו, למה יזכה לכך, כי איזה זכות יש לו להגיע למעלות גדולות וגבוהות כאלו, והשם יתברך מוכרח כביכול להסכים למדת הדין, כי הוא יתברך בוודאי אוהב משפט, אבל האהבה שהשם יתברך אוהב את ישראל היא יותר גדולה מהאהבה של המשפט, ולכן השם יתברך נותן רשות למדת הדין להזמין לו מניעות, אבל הוא יתברך בעצמו כביכול מסתתר בתוך המניעות, ומי שיש לו דעת יכול

למצוא את השם יתברך בתוך המניעות בעצמן, ודייקא מתוך המניעות יתקרב אליו יתברך באמת, כי אין שום מניעה בעולם כלל למי שרוצה להתקרב אליו יתברך באמת, אבל לזכות לזה צריכין את דעת הצדיק שהוא דעת דמשה, שיחזק אותו למצוא את השם יתברך בתוך המניעות ולא לפחד משום דבר כלל, שזהו פירוש הפסוק (שמות ב') ויעמד העם מרחוק, היינו פשוטי העם כשרואים חושך וערפל שהם כלליות המניעות, עומדים מרחוק ואינם מתקרבים, אבל ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים, שמי שיש בו דעת הצדיק שהוא דעת דמשה, הוא ניגש אל תוך הערפל והמניעות, אשר שם האלקים, כי יודע שהשם יתברך בעצמו כביכול מסתתר בתוך המניעות, ולכן אינו מפחד מהם כלל, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ואינו מתפעל משום מניעות המתפשטים לפניו למנוע אותו מעבודת ה', רק דולג וקופץ על כולם ומוצא את השם יתברך בתוכם, כי אז יחיה חיים טובים ונעימים ויזכה להגיע אל תכליתו ותיקונו הנצחי בזה ובכא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות זירוז כהן משוח מלחמה אל העם בשעת המלחמה, וכמו שכתוב (דברים ב') והיה בקרבכם אל המלחמה וניגש הכהן ודבר אל העם, ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם וגו' כי הוי"ה אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם, והנה אנחנו יודעין שכל דברי התורה הם נצחיים ושייכים לכל אדם בכל זמן, ואם כן יש להבין איך פרשת משוח מלחמה שייך אלינו היום? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי כל אחד ואחד נתון בתוך מלחמה חזקה בעולם הזה מצד היצר הרע וחיילותיו הטמאים, והם גורמים לאדם כל מיני מניעות ועיכובים לעבוד את השם יתברך ולהתקרב אליו יתברך באמת, אבל כשאדם זוכה לקבל דעת הצדיק שהוא דעת דמשה, אזי אינו מפחד מכל המניעות האלו כלל, כי יודע היטיב שהשם יתברך בעצמו כביכול מסתתר בתוכם, שזהו והיה בקרבכם אל המלחמה וניגש הכהן ודיבר אל העם, היינו בשעה שמתקרבים אל המלחמה ורואים את עוצם החושך והמניעות שמסבבים אותו מכל צד, ואז וניגש הכהן, היינו הצדיק שהוא בחינת משה המתלבש בתוך כל צדיקי הדור, הוא ניגש ומתקרב אל הערפל, בבחינת ומשה ניגש אל הערפל, ומתחיל לדבר אל העם, היינו אל פשוטי העם שעומדים מרחוק, ומחזק אותם שלא יפחדו כלל, שזהו, ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם וגו' כי הוי"ה אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם

להושיע אתכם, היינו שמגלה להם סוד הנ"ל שהשם יתברך כביכול הוא ההולך עמכם להלחם לכם עם אויבכם, כי הוא יתברך מוכרח כביכול להסכים עם מדת הדין ולמנוע אתכם, אבל הוא יתברך מסתתר שם בתוך אויבכם, כי הוא שם בתוך המניעה והמלחמה בעצמה, וזהו "להושיע אתכם", כי האהבה שהוא אוהב את ישראל הוא יותר מהאהבה של המשפט, ולכן כל המניעה הוא רק להושיע אתכם ולקרב אתכם אליו יותר ויותר, וכל אלו הם דברי המשווה מלחמה שהוא הצדיק שיש בו דעת דמשה, אל פשוטי העם, שלא יפחדו כלל מהיצר הרע ומתכסיסי המלחמה שלו, כי הכל ממנו יתברך לקרב את האדם אליו באמת, והשם יתברך יזכינו לנצח כל מלחמתינו ולהתקרב אליו יתברך באמת עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שופטים ה'תשס"ד

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בהסיפור ממלך שגזר שמד (מעשה ד') דף צ', עיין שם.

פתח מוהרא"ש נ"י ואמר, רביז"ל ממשיך לספר, ונעשה בנו מלך, והתחיל לנהג ביד רמה ובחוזק כמו זקנו, וכאן היה הטעות שלו שחזר אל מנהג זקינו להנהיג המדינה בתוקף ועוז, ושכח שמחמת זה קשרו על זקינו קשר ורצו לעקור אותו מן העולם, ועזב מנהג אביו ואת צוואתו להנהיג את המדינה ברכות, וזה היה המפלה שלו שלבסוף נכרת לגמרי, כי אי אפשר להנהיג ולמלוך על אנשים בעל כרחם בתוקף ועוז, כי לבסוף ימרדו בו, ולא ישאר ממנו שום זכר כלל.

וכבש מדינות רבות, ונפל על חכמה, וצוה להכריז שלא ימצא במדינתו שור ושה, כדי שלא יהיה נכרת זרעו, על כן אין לו מורא משום דבר, ונהג מדינתו ברמה, ונעשה חכם גדול מאד, והחכמה שלו היה מפלתו, בבחינת (אויב ה') לוכד חכמים בערמם, כי הוא התחכם להישמר משור ושה בפשיטות, שלא יהיו נמצאים

כלל במדינתו, ובאמת היה צריך לשמור שילכו היהודים במדינתו בתפילין וציצית הנעשים משור ושה, ועל ידי זה לא יהיה נכרת הוא וזרעו, אבל רמות רוחו הטעתו, וזה היה מפלתו.

ונפל על חכמה לכבוש את כל העולם בלא מלחמה, כי יש שנעה חלקי עולם, שהעולם נתחלק לשבעה חלקים, שהם אפריקה, אזיא, אירופה, אמעריקה וכו' (עי' ספר הברית מאמר ט' פרק ט'), ויש שבע כוכבי לכת, שהם שצ"ם חנכ"ל, ש'בתאי צ'דק מ'אדים ח'מה נ'וגה כ'וכב ל'בנה (עי' רש"י מסכת ברכות נ"ט:), שכל כוכב מאיר בחלק מחלקי העולם, ויש שנעה מיני מתכות, שהם כסף, זהב, נחושת, בדיל, עופרת, כסף חי, ברזל, שכל אחת משבע כוכבי לכת מאיר במין מתכת אחד, וכמבואר כל זה היטיב שם בספר הברית (מאמר ג' כוכבי השמים פרק ו').

והלך וקבץ כל השנעה מיני מתכות, וצוה להביא כל הפאטרעמיין של כל המלכים שהם של זהב שתולין בפלטרין שלהם, ועשה מזה אדם, כי כן היה דרכן של אומות העולם לעשות פסל ואליל מן המלך והמנהיג שלהם, להכניס מוראם בלב העם, וכמו שראו במדינת רוסיא בממשלת הקומוניסטים ימח שמם, שהעמידו בכל מקום פסל מנהיגם, להכניע לב העם אחריו.

ראשו של זהב וגופו של כסף, ובן שאר האיברים ממיני מתכות האחרים, והיה באותו האדם כל השבע מיני מתכות, והעמיד אותו על הר גבוה, וכדרך עובדי עבודה זרה לבחור מקום גלוי ומפורסם להעמיד אליליהם, וכמו שכתוב (דברים י"ב) את אלוהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות, ואמר רבי עקיבא (עבודה זרה מ"ה.) כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נישאה וכו', דע שיש שם עבודת כוכבים.

והיו כל השנעה כוכבי לכת מאירין באותו האדם, וכשהיה אדם צריך לאיזה עצה או איזה משא ומתן אם לעשותו אם לאו, היה עומד נגד אותו האבר של המין מתכת השייך לחלק העולם שהוא משם, והיה חושב בדעתו אם לעשות אם לאו, וכשהיה צריך לעשות, היה מאיר ומזריח אותו האבר, ואם לאו היה נחשך האבר, (כל זה עשה המלך הנ"ל) ועל ידי זה היה כובש כל העולם, ואסף ממון רב, כי זה כלליות קליפות העובדי עבודה זרה, שעושים פסל ואליל מבני אדם, וחושבים תחבולות איך להוציא כסף מבני אדם ולמלאות כיסם, ומאירים להם אורות וניצוצות על ידי תחבולות של שקר, ומטעין כל הבריות אחריהם.

ואותו הדמות אדם לא היה מסוגל להנ"ל, רק (באופן ובתנאי) שיהיה המלך משפיל גאים ומגביה שפלים, והלך ושלח פקודות (היינו אוקאזין) עבור כל היעדניראלין ושאר השרים שיש להם התמנות ואורדיר"ש, ובאו כולם, והשפיל אותם, ולקח מהם ההתמנות שלהם, אפילו אותן שהיו להם התמנות שעבדו אצל אבי אבי זקנו לקח מהם, והגביה שפלים והעמיד אותם תחתיהם, כי זה היה החכמה הרעה של מנהיגי אומות העולם, שלא להשאיר גדולה והתמנות אצל אנשים זמן רב, כדי שלא יתעלו בכוחם וימרדו בם, והיו תמיד משפילים הגאים ומרימים השפלים, וכמו שראו בממשלת הקומוניסטים ימח שמם, שאמרו כים אחד לכולנו, ולקחו כל הכסף מן העשירים והשפילו אותם, ועשו איכרים ואנשים פשוטים לראשים ומנהיגים.

בתוכם היה השר האנוס הנ"ל (היינו שהוא היה בתוך השרים שהמלך היה עוסק להשפילם), ושאל אותו המלך: מהו השררות וההתמנות שלך? השיב לו: השררות שלי הוא שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא בשביל אותה הטובה שעשיתי לזקנך כנ"ל, כי זהו הגדולה והתפארת של יהודי, מה שזוכה לקיים המצוות ובפרהסיא וברישי גלי, ובפרט ללכת בטלית ובתפילין, ולא להתבייש מפני אף אחד.

ולקח מאתו זאת, וחזר ונעשה אנוס, פעם אחת שכב המלך לישון, וראה בחלום שהשמים זכים, וראה כל השנים עשר מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות הם משחקים ממנו, כי יש שנים עשר מזלות ברקיע כנגד שנים עשר חדשי השנה, ושה הוא המזל של חודש ניסן, ושור הוא המזל של חודש אייר (ספר יצירה פרק ה'), והם שחקו ממנו, בבחינת (תהלים ב') יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו, כי הוא מנע היהודים מלקיים מצות תפילין וציצית הנעשים משור ושה, וזה היה המפלה שלו.

והקיץ בכעס גדול ונפחד מאד, כי הכעס מפחיד את האדם (ספר המדות אות כעס סי' מ"א), ועוקר אותו משורשו לגמרי, בבחינת (איוב י"ח) טורף נפשו באפו, ובכעסו ברא מלאך המשחית שהכרית אותו ואת זרעו לגמרי.

וצוה להביא את ספר הזכרונות, וראה כתוב בו שעל ידי שור ושה יהיה נכרת זרעו, ונפל עליו פחד גדול, וספר להמלכה, ונפל עליה ועל בניה גם כן פחד גדול, ותפעם רוחו מאד, וקרא לכל הפותרי חלומות, וכל אחד היה פותר

לעצמו, ולא היה קולן נכנס באזניו, ונפל עליו פחד גדול מאד, ובא אליו חכם אחד ואמר לו, שיש לו קבלה מאביו, היות שיש שלש מאות וששים וחמשה מיני תהלוכות השמש, ויש מקום שכל השלש מאות וששים וחמשה מיני תהלוכות השמש מזריחים לשם, ושם גדל שבט ברזל, ומי שיש לו פחד, כשבא להשבט הנ"ל, נצול מהפחד, כי יש שלש מאות וששים וחמשה תהלוכי השמש כנגד מנין ימות החמה, כי בכל יום השמש מסתובב סביב הארץ בדרך והילוך אחר, ויש מקום שכל השלש מאות וששים וחמשה תהלוכות מזריחים לשם, והוא הר הבית ומקום המקדש, ששם מאיר שכינת עוזו יתברך בהארה גדולה ועצומה מאד, ושם גדל שבט ברזל, שהם שבטי יה עדות לישראל, שיש להם כח של ברזל לעמוד כנגד כל הקמים עליהם, ואפילו אם נגזר עליהם איזה גזר דין חס ושלום שהוא בחינת שבט עברתו יתברך, ויש להם פחד, אבל על ידי שבאים לשם יכולים להפוך מדת הדין למדת הרחמים, ולהעביר הפחד מעליהם.

והוטב להמלך, והלך עם אשתו ובניו וכל זרעו למקום הנ"ל עם החכם הנ"ל, ובאמצע הדרך עומד מלאך שהוא ממונה על כעס, כי על ידי כעס בוראים מלאך המשחית, ואותו מלאך הנ"ל הוא ממונה על כל המשחיתים, כי הכעס הוא המדה המשחית יותר משאר כל המדות, כי על ידי שאר כל העבירות ומדות רעות, האדם עושה כתם על נפשו, ויוכל לרחוץ הכתם על ידי תשובה, אבל על הכעס נאמר (איוב י"ה) טורף נפשו באפו, שטורף ומחבל את נפשו לגמרי רחמנא ליצלן, ובקושי יוכל להחזיר אליו את נפשו.

ושואלין אותנו הדרך, היינו שצריכין לשאול המלאך הממונה על הכעס איך מגיעין אל המקום של השבט ברזל להנצל מהפחד, כי מי שהוא כעסן, וטורף את נפשו באפו, בוודאי לא יוכל להגיע לשם, ויהיה נשרף לגמרי מן האש של כעס בעצמו.

כי יש דרך ישר לפני איש, ויש דרך שהוא מלא מיט, ויש דרך שהוא מלא פחיתים ובורות, וכן שאר דרכים, ויש דרך אחד, שיש שם אש, שארבע פרסאות מאותו האש נשרפים, כי יש דרך הצדיקים שמאיר לפניהם שם הוי"ה ברוך הוא בארבע אותיותיה באור נערב ונורא מאד, והם נוהרים מלהתקרב אל האש יותר מדי שלא יהיו נשרפים על ידה חס ושלום, בבחינת (תהלים מ"ז) שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, לנגדי דייקא, היינו מנגד ומרחוק, ולא להתקרב יותר מדאי, שזהו הצמצום הקדוש שיש להצדיקים, שיודעים איך להשיג השגות אלוקותו יתברך, שהוא על

ידי צמצומים רבים (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'), והוא גם הסוד של התפילין והציצית, שהם המוחין והצמצום (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד).

ושאלו לו הדרך, ואמר להם אותו הדרך שיש שם האש, וזה היה המפלה שלו, כי הוא ברא את המלאך המשחית על ידי כעסו, וזה הביא לו הפחד, ואחר כך שאל את המלאך, איך מגיעין אל המקום להנצל מהפחד, הרי המלאך בוודאי יוליך אותו אל תוך אש הכעס עד שישרף לגמרי.

והיו הולכים, והיה החכם מסתכל לפניו בכל פעם אם יש שם אותו האש, כי היה לו קבלה מאביו שיש שם אש כנ"ל, בתוך כך ראה האש, וראה שהיו הולכים דרך האש מלכים ויהודים מעוטפים בטלית ותפלין, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם, על בן היו יכולים לילך דרך האש, כי הכח של קדושת מצות אלו ממשיכים על האדם שמירה עליונה שלא יהיה נשרף מן האש שלמעלה, שזהו כלליות הקשרים של הציצית והתפילין, ומה שתופרין אותן בגדין וכורכין אותן כשערות שהם צמצוצים שונים לצמצם האש שלמעלה (ליקוטי הלכות נדרים ג' אות י"ב).

ואמר החכם להמלך: כאשר שיש קבלה בידי שארבע פרסאות רחוק מן האש נשרפים, על בן אין אני רוצה לילך עוד, והמלך חשב: מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש, על בן אמר שגם הוא ילך, וענה החכם: אני יש לי קבלה מאביו כנ"ל, על בן איני רוצה לילך, אתה, אם רצונך לילך, לך, כי גם להחכם היה הצמצום הקדוש לא להתקרב אל האש יותר מדי, בבחינת שויתו הוי"ה לנגדי תמיד כנ"ל, ולכן לא הרס את הגבול להתקרב אל האש בתוך הד' פרסאות.

והלך המלך וזרעו, ושלט בהם האש, ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כולם, כשבא החכם לביתו, היה תמוה בעיני השרים, הלא היה נשמר משור ושה, ואיך בא שיהיה נכרת הוא וזרעו, ענה האנוס ואמר: על ידי נכרת, כי החווי כוכבים ראו, ולא ידעו מה ראו, כי שור עושין מעורו תפלין, ושה עושין מצמרו ציצית לטלית, ועל ידיהם נכרת הוא וזרעו, כי אותן המלכים שהיו יהודים דרים במדינתם, שמלובשין בטלית ותפילין, היו הולכים דרך האש ולא היו נזוקים כלל, והוא נכרת על ידי שלא היו רשאים יהודים שלובשין טלית ותפילין לישב במדינתו, ועל בן היו השור ושה שבמזלות שוחקים ממנו, כי החווי כוכבים ראו

ולא ידעו מה ראו, ונכרת הוא וזרעו כנ"ל, וכן היה במשך כל הדורות, שאלו המלכויות שמנעו את היהודים מלקיים מצוות התורה במדינתם, ובפרט ציצית ותפילין, נפלו ונתבטלו לגמרי, ולא נשאר זכר מהם, ולהיפוך, המדינות שנתנו יד חפשי ליהודים לקיים מצוות התורה ולבנות בתי כנסיות ובתי מדרשות במדינתם כרצונם, עלו והצליחו מאד בכל ענין, והיה להם שפע רב, והשם יתברך יזכינו לקיים ולשמור מצוות התורה בכל לבבינו ובכל נפשינו ובכל מאודינו, ונזכה לראות בהרמת קרן ישראל ובנחמת ציון וירושלים במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שופטים ה'תשס"ד

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו' המדבר מכוונת אלול, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י זהו סוד כוונת אלול, א'ני לדודי, זה בחינת עייל, היינו בקי ברצוא, ודודי ל'י, זה בחינת ונפיק, היינו בקי בשוב, ואז הוא הולך בדרכי התשובה, דר"ך בגימטריא שני פעמים בק"י, וזהו תמונת האות אל"ף שיש לה יו"ד למעלה ויו"ד למטה ואות וי"ו באמצע וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הגנה העולם הזה נקרא דרך, שאדם מתחיל ללכת בה מיום הוולדו עד יום מותו, כי הנשמה שלו יורדת מרום גבהי מרומים לתוך גוף גשמי בעולם הזה, ועיקר תכליתה הוא לעבור הדרך הזה לשלום, ולהחזיר הנשמה שלו לעולם העליון נקי וטהור, מלא וגדש עם מצוות ומעשים טובים שקנה לעצמו בעולם הזה, ויש אדם שיש לו דרך ארוכה, שחי הרבה ימים ושנים בעולם הזה, אבל עיקר החיים שלו קצרה מאד, כי לא סיגל לעצמו הרבה זמנים בתורה

ובעבודת השם יתברך, שרק אלו הימים נחשבים חיים בעולם הזה, וכמו שפעם אמר רבינו"ל שיש אחד שחי שמונים שנה, אבל אם נחשוב כל ימי העבודה שלו, הוא מת בקיצור ימים לגמרי (חיי מוהר"ן סי' תקע"ו), ויש אדם שיש לו דרך קצרה, כי לא האריך ימים כל כך בעולם הזה, אבל חי חיים ארוכים מאד, כי מילא ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים שזהו עיקר האריכות ימים, ולכן העולם הזה נקרא דרך, כי הוא רק דרך ומעבר להנשמה, שבא מעולם העליון וחוזר אל עולם העליון, ובינתיים צריך לעבור הדרך של עולם הזה.

והנה בדרך הזה צריך אדם בקיאות גדול מאד איך לעבור אותו לשלום, והבקיאות כלולה משני בחינות, בקי ברצוא ובקי בשוב, היינו להחזיק מעמד בעבודת ה' הן בעלייה והן בירידה, כי עובר על האדם בזה העולם עתים וזמנים שונות, פעם מאיר לו ופעם חשוך לו, והעיקר להחזיק מעמד ולא ליפול בדעתו משום דבר שבעולם כלל, כי לפעמים דייקא כשאדם הוא בעלייה, ומאיר לו מאד, דייקא אז הוא מתרחק, כי נדמה לו שכבר השיג הכל, ונכנס בו ישות וגיאות, ואז אין בו כלום, ולכן צריך להיות בקי ברצוא, ולדעת שתמיד עליו לעשות התחלה חדשה כאילו עדיין לא התחיל כלל מעולם, כי כלפי האור אין סוף ברוך הוא, עדיין לא השיג כלום, בבחינת (תהלים קל"ט) אם אסק שמים שם אתה, שכל מה שאני עולה לשמים, שם אתה, ואין סוף לגדולתו יתברך, וכן להיפוך, לפעמים כשהוא בירידה אז נופל בדעתו מאד, ונדמה לו שאין פחות וגרוע כמוהו, ומתייאש מלחזור אל השם יתברך, ואז עליו להיות בקי בשוב, ולדעת שבוודאי יש ירדות ונפילות יותר גרועים מזה, והעיקר להחזיק מעמד ולמצוא אלקותו יתברך גם במקומו השפל, בבחינת (שם) ואציעה שאול הנך, שגם אם ירדתי לשאול תחתית, והצעתי לעצמי מטה שם חס ושלום, גם שם "הנך", שאתה נמצא שם, ועלי להחיות עצמי עם כל נקודה טובה שיש בי, וכשיש לאדם שני בקיאות אלו, אזי הוא הולך בדרך התשובה, כי דר"ך עולה בגימטריא שני פעמים בק"י, כי מוכרחים שני בקיאות אלו לעבור "דרך" עולם הזה בשלום, ולהתקרב אליו יתברך הן בעלייה והן בירידה, ובק"י גם ראשי תיבות י'חוד ב'רכה ק'דושה, שהוא שם קדוש המאיר לאדם למצוא אלקותו יתברך בכל מקום ובכל זמן, וכן בק"י בגימטריא שני שמות הוי"ה אלהי"ם, שהן בחסד שהוא גילוי שם הוי"ה, והן בדין שהוא הארת שם אלהי"ם, אני מתקרב אליו יתברך, כי הכל ממנו יתברך לבד, בחינת (תהלים מ"ז) שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, שתמיד שם הוי"ה ברוך הוא לנגד עיני, הן בעלייה והן בירידה, וזה נקרא דביקות אמיתי בו יתברך, אשרי הזוכה להגיע לזה.

והנה מבואר בדברי רביז"ל בהמשך תורה זו, שכל זה כלול בתמונת האות "א", שיש בו "י" למעלה "י" למטה "ו" באמצע, כי "י" למעלה הוא הבקי ברצוא, לדעת איך לעלות תמיד למעלה, ולמצוא אלקותו יתברך בכל עלייה ועלייה, ו"י" למטה הוא הבקי בשוב, למצוא השם יתברך אפילו במקומות הכי גרועים, ובאמצע יש "ו" המחבר בין שניהם, שהוא בחינת הדרך שמחבר בין עולם העליון לעולם התחתון, שעל ידה הנשמה זוכה לרדת מעולם העליון ולחזור לשם לשלום מלא וגדוש עם תורה ומצוות ומעשים טובים.

והנה כל זה הוא ענין כוונת אלול, כי אז הוא חודש התשובה, לחזור בתשובה על כל מה שפגם כל השנה, ולהכין לעצמו דר"ך הנכון לקבל ימי ראש השנה הקדושים ולזכות לשנה טובה ומבורכת, ולכן אז צריכין הבקיאות הזה ביותר, להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, ולהתקרב אליו יתברך בכל מה שעובר עליו, בבחינת (שיר השירים ו) א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י, ראשי תיבות אלול, שאני מתקרב ל'דודי תמיד בכל עלייה ועלייה, וכן דודי מתקרב אלי בכל ירידה וירידה, ואז האדם הולך בדרך התשובה באמת, וזוכה להיות דבוק בו יתברך בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות הפרשת ערי מקלט להורג נפש בשגגה, וכמו שכתוב (דברים י"ט) שלוש ערים תבדיל לך בתוך ארצך אשר הוי"ה אלהיך נותן לך לרשתה, תבין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך אשר ינחילך הוי"ה אלהיך והיה לנום שמה כל רוצח, ויש לומר שמרמז בפרשה זאת דברי רביז"ל הנ"ל, כי בחודש אלול אז הוא הזמן לתקן פגם הורג נפש בשגגה, שהוא ענין כלליות העוונות והחטאים שעשה אדם כל השנה, שהוא בחינת הורג נפש בשגגה, כי הרי הרג את נפשו בשגגה, כי נפשו ירדה מרום גבהי מרומים לעולם הזה לסגל לעצמה תורה ומצוות ומעשים טובים, ובמקום זה עבר על פשעים ועוונות וחטאים וגרם מיתה והריגה לנפשו רחמנא ליצלן, אבל הכל רק בשגגה, כי שום בר ישראל לא נחשד להרוג נפשו במזיד וביד רמה חס ושלום, רק מחמת חסרון ידיעתו בגדולת הבורא, ומרוב תבערת יצרו הבוער בקרבנו, ולכן חודש אלול הוא הזמן לברוח אל הערי מקלט, שהם המשכנות של תורה ותפילה ומצוות ומעשים טובים, ולהציל את נפשו מגואל הדם שהוא היצר הרע הרוצה לנקום בו, וכמו שאמרו דורשי רשומות על הפסוק (שמות כ"א), ואשר לא צדה והאלהים א'ינה ל'ידו ו'שמתי ל'ך מקום אשר ינום שמה, ראשי תיבות א'ל'ו'ל', כי אז הזמן מסוגל להציל נפשו מני שחת ולתקן פגם

הורג נפש בשגגה, וזהו תבין לך הדרך, "הדרך" דייקא, היינו דר"ך תשובה הנ"ל, כי בחודש אלול אז הוא הזמן להכין דרך התשובה, ולשוב על כל מה שהרג את נפשו בשגגה כל השנה, וזהו שלוש ערים תבדיל לך בתוך ארצך וגו', היינו שתבדיל שלוש ערי מקלט בארץ ישראל, נוסף על השלש שבחוץ לארץ, וביחד הם שש, שהוא בחינת אות "ו" הנ"ל שבתוך תמונת האות "א", המחבר בין "עליונה לי' תחתונה, שהוא הדרך הנ"ל של מעבר הנשמה מעולם העליון לעולם התחתון, ועל ידי בקיאותה בשני דרכים הנ"ל, בקי ברצוא בקי בשוב, יחזור לשלום לביתו הנצחי בעולם הבא, שזהו מה שפירש"י, מקלט מקלט היה כתוב על פרשת דרכים, היינו בחינת השני דרכים המתפרשים מן הו' שבתוך האל"ף, שהם הנקודה העליונה, בקי ברצוא, והנקודה התחתונה, בקי בשוב, כי על ידי שאדם בקי לברוח לתוכם הן בעלייה והן בירידה, על ידי זה יציל נפשו מני שחת ויזכה לדרך התשובה באמת, והשם יתברך יזכינו ללכת בדרך התשובה, ולנצל ימי אלול הקדושים בתורה ותפילה ומצוות ומעשים טובים, ולקבל שנה טובה ומבורכת ושנת גאולה וישועה אמן ואמן.

